



جزوه تست ادبیات
مبحث: قرابت
تهیه و تنظیم: گروه آموزشی مکتب

تست زیر از ادبیات تعلیمی برگرفته شده است.
با کمک آموخته های قبلی آن را حل می کنیم:

در همه ابیات، شاعر **تواضع و فروتنی** را امری پسندیده می داند؛ به جز:

(۱) تواضع مرد را دارد گرامی / ز کبر آید بدی در نیک نامی

(۲) تواضع بود با بزرگان ادب / بود با فرومایگان مسکنت

(۳) اگر زبردستی بیفتد رواست / زبردست افتاده مرد خداست

(۴) نیامیزند با هم مردمان از نخوت دولت / پس از افتادگی از هم جدایی نیست یاران را

حل گزینه به گزینه تست :

(۱) تواضع مرد را دارد گرامی / ز کبر آید بدی در نیک‌نامی

در گزینه اول از دو کلمه تواضع و کبر که متضاد هم هستند استفاده شده
در مصراع اول تواضع سبب گرامی داشتن انسان شده است
و در مصراع دوم کبر سبب بد نامی انسان می شود.
پس مفهوم بیت نیز همراه با تواضع و فروتنی است.

حل گزینه به گزینه تست :

(۲) تواضع بود با بزرگان ادب / بود با فرومایگان مسکنت

در گزینه دوم اگرچه باز هم از کلمه تواضع استفاده شده است اما در مصراع اول ، تواضع را در برابر بزرگان خوب جلوه داده است و در مصراع دوم برعکس آن را نشان می دهد. یعنی شاعر می گوید تواضع در برابر افراد پست ، ناپسند است و نشانه ضعف.

* معنی واژه مسکنت: درویشی - عجز

حل گزینه به گزینه تست :

۳) اگر زیردستی بیفتد رواست / زبردست **افتاده** مرد خداست

در این بیت هیچ اثری از واژه تواضع و یا فروتنی دیده نمی شود پس باید به دنبال آثار دیگری برای هم معنا شدن با تواضع پیدا کنیم و همان طور که ملاحظه می کنید، شاعر از کلمه **افتادگی** در مصراع دوم استفاده کرده است که هم معنا با فروتنی می باشد. در این بیت شاعر ، افتاده بودن (فروتنی) را از صفت های انسان با ایمان می داند.

حل گزینه به گزینه تست :

۴) نیامیزند با هم مردمان از نخوت دولت / پس از افتادگی از هم جدایی نیست
یاران را

در این بیت نیز همانند بیت سوم ، شاعر از کلمه « افتادگی » استفاده کرده و همچنین در
مقابل این کلمه از کلمه « نخوت » استفاده شده است که در تضاد با تواضع می باشد . با
توجه به معنای بیت ، می توان دریافت که این بیت نیز با مفهوم فروتنی ، برابر می باشد.

* معنی واژه نخوت : تکبر - غرور



تست های بیشتر از این مبحث

بیت کدام گزینه با بیت زیر ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

«مدح‌گویان که فلک معراجند گاه مدحت به سخن محتاجند»

(۱) ای خداوند یقین دان که بر مدحت تو نیست در شاعری بنده ریا و ریبی

(۲) خداوندا ز مدح توست حاصل رخ رنگ مرا رنگ طبرخون

(۳) در کمترین صنع تو مدهوش مانده‌ایم ما خود کجا و وصف خداوند آن کجا؟

(۴) ثنا و مدح صدری چون توان گفت که مدح او خداوند جهان گفت

بیت کدام گزینه با بیت زیر ارتباط معنایی دارد؟
«فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش ها سازی سوی خاک»

(۱) زان گه بر آن صورت خوبم نظر افتاد از صورت بی طاقتیم پرده برافتاد
(۲) گر خاک تویی خاک تو را خاک شدم چون خاک تو را خاک شدم پاک
شدم

(۳) خدا را جان من بر خاک مشتاقان گذاری کن که در خاک از تمنای تو شد
فرسوده قالب ها

(۴) بنگرد چشمی که شد صاحب نظر یک حقیقت جلوه ساز اندر صور

مفهوم همهٔ ابیات، به جز بیت با بیت زیر تناسب دارد.
«شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند»

۱) راحت و رنج حیات گذران است چو موج نشود شادی و غم پای نفس را
زنجیر

۲) رنج غم و شادی مبر کو مطرب و کو نوحه‌گر مشت سپند بی‌خبر دارد در
این مجمر (آتشدان) صدا

۳) دوام خندهٔ شادی چو غنچه یک دهن است خوشم به تنگ‌دلی با غم
همیشهٔ خویش

۴) شادی و غم هر دو را بنیاد بر باد هواست تا نگه کردی هم آن «اهلی»،
هم این خواهد گذشت

عبارت زیر با همهٔ ابیات قرابت مفهومی دارد؛ به جز
« با صدایی که به قول معروف، گویی از ته چاه درمی آمد، با زهرخندی گفت:
داد نزن؛ من گوش استماع ندارم. لِمَنْ تَقُول.»

- (۱) این نصیحت نزد تو چون ماجراست پند من در گوش او باد هواست
- (۲) «اوحدی» پند لطیف است و نصیحت، لیکن با حریفان، عجب ار پند کسی
بپذیرم
- (۳) از پی عشق نصیحت چه کنی خسرو را باری آن کس که نصیحت شنود
عاقل هست
- (۴) نغمهٔ عشاق را شرط است حسن استماع در حضور بلبلان چون گل سراپا
گوش باش

مفهوم بیت «هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی / یقین دانم که بی شک جانِ جانی» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) خود نه زبان در دهان عارف مدهوش حمد و ثنا می کند که موی بر اعضا

(۲) هر کس به تو ره یافت ز خود گم گردید آن کس که تو را شناخت خود را
شناخت

(۳) بلا شد درک حسن خال و خط ما هوشمندان را به عشق ما کند صیاد، دام
و دانه آرایبی

(۴) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی نتوان شبه تو گفتن که تو در
وهم نیایی